

Ġabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Ewwel Awla)

12 ta' Frar 2015*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari — Sigurtà soċjali — Regolament (KEE) Nru 1408/71 — Assigurazzjoni għax-xjuħija u għall-mewt — Artikolu 46a(3)(ċ) — Likwidazzjoni ta' benefiċċji — Regoli nazzjonali antikumulu — Deroga — Kuncett ta' 'assigurazzjoni volontarja jew ta' assicurazzjoni b'għażla kontinwata' — Pensjoni nazzjonali skont skema ta' assicurazzjoni obligatorja — Possibbiltà li tintalab dispensa mill-affiljazzjoni matul ċertu perijodu — Portata taċ-ċertifikazzjoni redatta mill-istituzzjoni kompetenti ta' Stat Membru ieħor — Regolament (KE) Nru 574/72 — Artikolu 47”

Fil-Kawża C-114/13,

li għandha bhala sugġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Arbeidshof te Antwerpen (il-Belġju), permezz ta' deċiżjoni tal-4 ta' Marzu 2013, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fil-11 ta' Marzu 2013, fil-proċedura

Theodora Hendrika Bouman

vs

Rijksdienst voor Pensioenen,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Ewwel Awla),

komposta minn A. Tizzano, President tal-Awla, A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger (Relatur) u F. Biltgen, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: M. Szpunar,

Reġistratur: A. Calot Escobar,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ipprezentati:

- għal T. Bouman, minn W. van Ophuizen, avukat,
- għall-Gvern Belġjan, minn M. Jacobs u L. Van den Broeck, bhala aġenti, assistiti minn T. Jansen, avukat,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn M. van Beek u V. Kreuschitz, bhala aġenti,

wara li semgħet il-konkluzjonijiet tal-Avukat Ġenerali, ipprezentati fis-seduta tal-4 ta' Marzu 2014,

tagħti l-preżenti

* Lingwa tal-kawża: l-Olandiż.

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 46b(3)(ċ) tar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 1408/71, tal-14 ta' Ġunju 1971, dwar l-applikazzjoni tal-iskemi tas-sigurtà soċjali għall-persuni impjegati u l-familja tagħhom li jiċċaqilqu ġewwa l-Komunità, fil-verżjoni emendata u aġġornata bir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 118/97, tat-2 ta' Diċembru 1996 (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 5, Vol. 3, p. 3), kif emendat bir-Regolament (KE) Nru 1992/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tat-18 ta' Diċembru 2006 (ĠU L 392, p. 1, iktar 'il quddiem ir-"Regolament Nru 1408/71").
- 2 Din it-talba giet ipprezentata fil-kuntest ta' kawża bejn T. Bouman u r-Rijksdienst voor Pensioenen (Uffiċċju nazzjonali tal-pensjonijiet, iktar 'il quddiem ir-"Rijksdienst") dwar ir-reviżjoni, matul l-2009, ta' deċiżjoni ta' dan tal-aħħar, tal-10 ta' Lulju 1969, li tagħti lil T. Bouman pensjoni tas-superstiti u intiża li tikseb ir-rimbors tal-benefiċċji mhallsa indebitament.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

- 3 L-Artikolu 15 tar-Regolament Nru 1408/71, bit-titolu "Regoli li jikkonċernaw s-sigurtà [l-assigurazzjoni] volontarja jew is-sigurtà [l-assigurazzjoni] b'għażla kontinwata", jaqra kif ġej:

"1. L-Artikoli 13 sa 14d ma għandhomx jgħoddu għal assikurazzjoni volontarja jew assikurazzjoni kontinwata mhux obligatorja sakemm, fir-rigward ta' waħda mill-friegħi li hemm riferenza għalihom fl-Artikolu 4, fi kwalunkwe Stat Membru, ma tkunx [tkun] teżisti skema ta' l-assikurazzjoni volontarja biss.

2. Fejn l-applikazzjoni tal-leġislazzjonijiet ta' żewġ Stati Membri jew iktar tinvolvi t-tennija [l-kumulu] ta' l-assigurazzjoni:

— fuq skema ta' assigurazzjoni obligatorja u skema waħda jew iktar ta' assigurazzjoni volontarja jew b'għażla ssoktata, il-persuna interessata għandha tkun soġġetta esklussivament għall-iskemi ta' assigurazzjoni obligatorja.

— fuq żewġ skemi jew iktar ta' assigurazzjoni volontarja jew b'għażla ssoktata, il-persuna interessata tista' tingħaqad biss ma' l-assigurazzjoni volontarja jew b'għażla ssoktata li tkun għażlet.

3. Madankollu, f'dak li għandu x'jaqsam ma' invalidità, xjuħija u mwiet (pensjonijiet), il-persuna interessata tista' tidhol fi skema ta' assigurazzjoni volontarja ta' Stat Membru, saħsansitra jekk tkun soġġetta bil-fors għal-leġislazzjoni ta' Stat Membru ieħor, safejn u sakemm din it-tennija tkun aċċettata esplicitament jew implicitament fl-Istat Membru ta' l-ewwel."

- 4 L-Artikolu 46a tar-Regolament Nru 1408/71, intitloat "Regoli ġenerali dwar klawżoli ta' tnaqqis, ta' sospensjoni jew ta' tneħhija applikabbli għall-benefiċċji fejn jidhlu l-invalidità, ix-xjuħija u s-superstiti taht il-leġislazzjonijiet tal-Istati Membri", jipprovdi:

"1. Għall-iskopijiet tal-Kapitolu, l-irkib (overlapping) [kumulu] ta' benefiċċji ta' l-istess tip ikollhom it-tifsira segwenti: l-irkib (overlapping) [il-kumulu] tal-benefiċċji rigward l-invalidità, ix-xjuħija u s-superstiti kkalkulat jew ipprovdut abażi ta' perjodi ta' assigurazzjoni u/jew residenza mwettqa minn waiehed u l-istess persuna.

2. Għall-iskopijiet tal-Kapitolu, l-irkib (overlapping) ta' benefiċċji ta' tipi differenti tfisser kull irkib (overlapping) ta' benefiċċji li ma jistgħux ikunu meqjusa ta' l-istess tip fl-ambitu tat-tifsira tal-paragrafu 1.

3. Ir-regoli segwenti jkunu applikabbli għall-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet dwar ir-riduzzjoni, is-sospensjoni u t-tneħħija stipulati mil-leġislazzjoni ta' l-Istat Membru fil-każ ta' irkib (overlapping) ta' benefiċċju fejn jidhlu l-invalidità, ix-xjuħija jew is-superstiti ma' benefiċċju ta' l-istess tip jew benefiċċju ta' tip differenti jew ma' dhul ieħor:

- a) għandha tittiehed konsiderazzjoni tal-benefiċċji akkwistati taht il-leġislazzjoni ta' Stat Membru ieħor jew ta' dhul ieħor akkwistat fi Stat Membru ieħor biss fejn il-leġislazzjoni ta' l-ewwel Stat Membru tipprovdi għat-tehid inkonsiderazzjoni ta' benefiċċji jew dhul akkwistat barra l-pajjiż;
- b) għandha tittiehed konsiderazzjoni ta' l-ammont ta' benefiċċji li se jingħataw minn Stat Membru ieħor qabel it-tnaqqis tat-taxxi, il-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali u taxxi u tnaqqis individwali ieħor;
- ċ) m'għandha tittiehed ebda konsiderazzjoni ta' l-ammont ta' benefiċċji akkwistati taht il-leġislazzjoni ta' Stat Membru ieħor li jingħataw abazi ta' assigurazzjoni volontarja jew ta' assigurazzjoni b'għażla kontinwata;
- d) Fejn id-dispożizzjonijiet dwar ir-riduzzjoni, is-sospensjoni jew it-tneħħija huma applikabbli taht il-leġislazzjoni ta' Stat Membru wiehed biss minhabba l-fatt li l-persuna kkonċernata tircievi benefiċċji ta' tip simili jew differenti pagabbli taht il-leġislazzjoni ta' Stati Membri oħra jew dhul ieħor akkwistat fit-territorju ta' Stati Membri oħra, il-benefiċċju pagabbli taht il-leġislazzjoni ta' l-ewwel Stat Membru jista' jkun imnaqqas biss fil-limiti ta' l-ammont tal-benefiċċji pagabbli taht il-leġislazzjoni jew id-dhul akkwistat fit-territorju ta' Stati Membri oħra."

- 5 L-Artikolu 47 tar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 574/72, tal-21 ta' Marzu 1972, li jstipula l-proċedura għall-implimentazzjoni tar-Regolament (KEE) Nru 1408/71 (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 5, Vol. 1, p. 83), kif emendat bir-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 1248/92, tat-30 ta' April 1992 (ĠU L 136, p. 7, iktar 'il quddiem ir-"Regolament Nru 574/72"), jipprovdi:

"Kalkolu tal-ammonti dovuti korrispondenti għall-perjodi ta' assigurazzjoni volontarja jew assigurazzjoni kontinwata fakultattiva.

L-istituzzjoni ta' kull Stat Membru għandha tikkalkula, konformement mal-leġislazzjoni li hija tapplika, l-ammont dovut li jikkorrispondi għall-perijodi ta' assigurazzjoni volontarja jew assigurazzjoni kontinwata fakultattiva li, taht l-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament, ma għandhomx ikunu suġġetti għar-regoli ta' Stat Membru ieħor li jirrelataw mal-waqfien, riduzzjoni jew sospensjoni." [traduzzjoni mhux uffċjali]

Id-dritt nazżjonali

Id-dritt Belġjan

- 6 L-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 52(1) tad-Digriet Irjali tal-21 ta' Diċembru 1967 li jistabbilixxi regoli ġenerali għall-iskema tal-pensjoni tal-irtirar u tas-superstiti ta' hađdiema migranti (Koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, *Belgisch Staatsblad*, 16 ta' Jannar 1968, p. 441), jipprovdi:

“Fejn il-konjuġi superstiti huwa intitolat, minn naħa, għall-pensjoni tas-superstiti skont l-iskema tal-pensjoni tal-impjegati u, min-naħa l-oħra, għal waħda jew iktar pensjonijiet tal-irtirar jew għal kwalunkwe benefiċċju ekwivalenti abbażi tal-iskema tal-pensjoni tal-impjegati jew abbażi ta' waħda jew iktar skemi tal-pensjoni oħra, il-pensjoni tas-superstiti tista' tiġi akkumulata mal-imsemmija pensjonijiet tal-irtirar biss sas-somma ta' 110 % tal-ammont tal-pensjoni tas-superstiti li kienet tiġi mogħtija lill-konjuġi superstiti għall-karriera ta' xogħol kompleta.”

Id-dritt Olandiż

- 7 Il-Liġi li tistabbilixxi r-regoli ġenerali għall-pensjonijiet tax-xjuħija (Algemene Ouderdomswet, Stb. 1956, Nru 281, iktar 'il quddiem l-“AOW”) tipprevdi l-assigurazzjoni obligatorja, b'mod partikolari, għaċ-ċittadini kollha li jirrisjedu fit-territorju tar-Renju tal-Pajjiżi l-Baxxi u li għadhom ma laħqux l-età ta' 65 sena. F'dan ir-rigward, kontribuzzjoni soċjali mhux marbuta mad-dhul għandha tithallas. Din ir-regola bażika, madankollu, f'numru limitat ta' każijiet, għandha eċċezzjonijiet u l-persuna affiljata tista' jitlob dispensa mill-obbligu ta' assicurazzjoni.
- 8 B'hekk, l-Artikolu 22 tad-Digriet Irjali tal-24 ta' Diċembru 1998 dwar it-tnaqqis u l-estensjoni taċ-ċirku ta' persuni assicurati koperti minn assicurazzjonijiet soċjali (Besluit beperking en uitbreiding kring verzekerden volksverzekeringen, Stb. 1998, Nru 746, iktar 'il quddiem id-“Digriet Olandiż”), jipprovdi:

“Kemm-il darba ma tkunx qegħda taħdem fil-Pajjiżi l-Baxxi, il-persuna li tirisjedha fil-Pajjiżi l-Baxxi u li hija intitolata għal benefiċċju skont skema barranija legali jew extralegali tas-sigurtà soċjali barra mill-pajjiż, jew skont skema ta' xi organizzazzjoni internazzjonali, għandha tiġi ddispensata, fuq talba tagħha, mill-Uffiċċju nazżjonali tal-assikurazzjoni soċjali, milli tkun irregistra mal-assicurazzjoni, skont il-Liġi li tistabbilixxi r-regoli ġenerali għall-pensjonijiet tax-xjuħija [Algemene Ouderdomswet], il-Liġi dwar l-assicurazzjoni ġeneralizzata tas-superstiti [Algemene nabestaandenwet] u l-Liġi ġenerali fuq l-allokazżjonijiet familjari [Algemene kinderbijslagwet], sakemm:

- a) hija intitolata, b'mod permanenti u esklużiv, għal benefiċċju li jissema fil-parti introduttiva ta' din id-dispożizzjoni u l-ammont mensili ta' dan il-benefiċċju huwa għall-inqas ta' 70 % tal-ammont imsemmi fl-Artikolu 8(1)(a) tal-Liġi dwar is-salarju minimu u l-ħlas minimu għal vaganzi [Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag]; jew
- b) hija intitolata, minbarra l-benefiċċju msemmi taħt a), għal benefiċċju tas-sigurtà soċjali Olandiża u li l-ammont totali mensili ta' dan il-benefiċċju u tal-benefiċċji legali jew extra legali barrani tal-organizzazzjoni internazzjonali huma mill-inqas 70 % tal-ammont imsemmi fl-Artikolu 8(1)(a) tal-Liġi dwar is-salarju minimu u l-ħlas minimu għal vaganzi u li l-benefiċċju barrani jew il-benefiċċju tal-organizzazzjoni internazzjonali huwa oġġla jew daqs il-benefiċċju Olandiż.”

Il-kawża prinċipali u d-domanda preliminarj

- 9 T. Bouman, imwiċda fit-2 ta' Ġunju 1942, hija ċittadina Olandiża li rrisjediet fil-Pajjiż l-Baxxi sat-23 ta' Ġunju 1957 u, wara din id-data, kienet irrisjediet fil-Belġju sat-3 ta' Frar 1974.

- 10 Peress li kienet miżżewġa lil ċittadin Belġjan li miet fit-3 ta' Awwissu 1968, hija tirċievi pensjoni tas-superstiti Belġjana mill-1 ta' Settembru 1969 li ngħatatilha abbażi ta' deċiżjoni tar-Rijksdienst, tal-10 ta' Lulju 1969.
- 11 Wara dan, T. Bouman qatt ma kellha dħul tagħha li ġej minn xi attività professjonali.
- 12 Wara li marret lura lejn il-Pajjiżi l-Baxxi fl-1974, T. Bouman ħallset il-kontribuzzjonijiet sabiex tikkostitwixxi favur tagħha, pensjoni tax-xjuħija Olandiża skont l-AOW (iktar 'il quddiem il-“pensjoni skont l-AOW”).
- 13 Għall-aħħar erba' snin ta' qabel l-età tal-pensjoni, jiġifieri mill-1 ta' Awwissu 2003, T. Bouman talbet u kisbet, abbażi tal-Artikolu 22 tad-Digriet Olandiż, dispensa mill-affiljazzjoni taħt l-AOW. Għalhekk hija waqfet thallas il-kontribuzzjonijiet taħt l-iskema tas-sigurtà soċjali Olandiża, bil-konsegwenza li l-kontribuzzjoni tal-pensjoni tagħha taħt l-AOW ma kinitx kompluta.
- 14 Il-pensjoni li ilha tirċievi skont l-AOW, mill-1 ta' Ġunju 2007, meta laħqet l-età tal-pensjoni, ma hijiex kompluta.
- 15 Permezz ta' deċiżjoni tal-4 ta' Frar 2009, ir-Rijksdienst informa lil T. Bouman bid-deċiżjoni tiegħu li jnaqqas, b'effett mill-1 ta' Ġunju 2007, il-pensjoni tas-superstiti tagħha skont l-AOW u li jibda kawża għall-irkupru tal-indebitu fuq din l-aħħar pensjoni għal ammont ta' EUR 2 271.81.
- 16 Fl-4 ta' Mejju 2009, T. Bouman b'rikors kontra din id-deċiżjoni adixxiet l-Arbeidsrechtbank te Antwerpen (Qorti tax-Xogħol ta' Antwerpen).
- 17 Is-Sociale Verzekeringsbank (Uffiċċju nazzjonali tal-assigurazzjoni soċjali, iktar 'il quddiem is-“SVB”) ġie adit, bħala awtorità kompetenti, sabiex jiddetermina jekk il-benefiċċju ta' T. Bouman jithallas abbażi ta' assicurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata.
- 18 Permezz ta' ittri tal-31 ta' Lulju 2009 u tal-15 ta' Ġunju 2010, is-SVB indika li l-assigurazzjoni tal-AOW hija, fil-prinċipju, assicurazzjoni obligatorja u li l-kwistjoni ma hijiex waħda ta' assicurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata ħlief f'żewġ ipoteżijiet. L-ewwel nett, meta r-regolarizzazzjoni tal-perijodi mhux assicurati fil-passat tintalab f'terminu ta' sena mid-dħul fis-seħħ tal-ewwel assicurazzjoni obligatorja jew, it-tieni nett, meta l-kontinwazzjoni volontarja tal-assicurazzjoni tintalab fis-sena ta' wara t-tmiem tal-assicurazzjoni obligatorja. Fiż-żewġ każijiet, huwa indispensabbli li titressaq talba indirizzata lis-SVB u ma hemmx dubju, skont is-SVB, li T. Bouman qatt ma rrikorriet għal din il-possibbiltà ta' assicurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata.
- 19 Minn dan is-SVB jikkonkludi li l-pensjoni tal-AOW tal-persuna kkonċernata bl-ebda mod ma tirriżulta minn xi perijodu ta' assicurazzjoni volontarja, iżda hija għal kollox ikkostitwita minn perijodi ta' assicurazzjoni obligatorja.
- 20 Peress li l-Arbeidsrechtbank te Antwerpen ċaħdet ir-rikors fil-mertu permezz ta' sentenza tas-6 ta' Mejju 2010, T. Bouman ippreżentat appell minn din is-sentenza quddiem l-Arbeidshof te Antwerpen (Qorti tax-Xogħol ta' Anwerpen).
- 21 Din il-qorti, peress li bbażat ruħha fuq is-sentenza Knoch (C-102/91, EU:C:1992:303, punt 53) hija tal-fehma li għandha tivverifika dak li ġie ċċertifikat mis-SVB. Peress li għandha d-dubji tagħha dwar il-konformità tal-pożizzjoni tas-SVB mal-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament Nru 1408/71, hija tqis li hija kompetenti sabiex teżamina din il-kwistjoni fil-kuntest tal-kawża prinċipali.

- 22 F'dawn iċ-ċirkustanzi, l-Arbeidshof te Antwerpen iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri quddiemha u li tagħmel id-domanda preliminari li ġeġja lill-Qorti tal-Ġustizzja:

“Il-parti tal-benefiċċju [taħt l-]AOW mogħtija lil resident Olandiż, li tirriżulta minn perijodu ta' assigurazzjoni li matulu dan ir-resident Olandiż jista' jirrinunzja fuq sempliċi talba għall-affiljazzjoni fl-iskema Olandiża u għaldaqstant l-obbligu li jagħmel il-kontribuzzjoni dovuta, u effettivament talab li jirrinunzja għal perijodu limitat, għandha tiġi mqabbla ma' benefiċċju mħallas taħt assigurazzjoni kontinwa fakultattiva fis-sens tal-Artikolu 46a(3)(c) tar-Regolament Nru 1408/71 b'tali mod li ma tistax tittiehed inkunsiderazzjoni fl-applikazzjoni tar-regola antikumululu li tinsab fl-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 52(1) tad-Digriet Irjali tal-21 ta' Diċembru 1967 li tistabbilixxi regolament ġenerali tal-iskema ta' pensjoni tal-irtirar u tas-superstiti tal-ħaddiema impjegati?”

Fuq id-domanda preliminari

Osservazzjonijiet preliminari

- 23 F'din il-kawża, l-interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni qed tintalab minn qorti ta' Stat Membru li għandha dubju dwar il-konformità, mad-dritt tal-Unjoni, tal-pożizzjoni espressa f'dokument redatt mis-SVB, li jiddikjara li l-pensjoni tal-AOW ta' T. Bouman ma tirriżulta minn ebda perijodu ta' assigurazzjoni volontarja, iżda hija fl-intier tagħha kkostitwita minn perijodi ta' assigurazzjoni vinkolanti.
- 24 Fir-rigward tal-kwistjoni dwar jekk l-istituzzjonijiet ta' Stat Membru ieħor humiex marbuta b'tali ċertifikat redatt skont l-Artikolu 47 tar-Regolament Nru 574/72, għandu jtifakkar li l-Qorti tal-Ġustizzja ddeċidiet li ċertifikat maħruġ mill-istituzzjoni kompetenti ta' Stat Membru li ssemmi l-perijodi ta' assigurazzjoni jew ta' impjeg imwettqa bħala impjegat taħt il-leġiżlazzjoni ta' dan l-Istat Membru ma tikkostitwixxix prova inkonfutabbli fir-rigward tal-istituzzjoni kompetenti ta' Stat Membru ieħor lanqas fir-rigward tal-qrati ta' dan tal-aħħar (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi Knoch, EU:C:1992:303, punt 54, kif ukoll Adanez-Vega, C-372/02, EU:C:2004:705, punti 36 u 48).
- 25 Minn din il-ġurisprudenza jirriżulta li, fil-kawża prinċipali, peress li l-awtoritajiet Belġjani għandhom iqisu l-perijodi tal-assigurazzjoni mwettqa taħt il-leġiżlazzjoni Olandiża, biex ikunu jistgħu jiddeterminaw il-firxa tad-drittijiet ta' T. Bouman, kif jirriżultaw mill-applikazzjoni tar-regoli antikumululu Belġjani, il-Qorti Belġjana tar-rinviju tista' tistharreġ il-kontenut taċ-ċertifikat maħruġ mis-SVB mad-dritt tal-Unjoni, b'mod partikolari l-konformità tiegħu mar-regoli rilevanti previsti bir-Regolament Nru 1408/71.
- 26 Din il-konstatazzjoni ma tistax tiġi kkontestata għall-motiv li l-Qorti tal-Ġustizzja ddeċidiet li, sakemm ma jiġix irtirat jew iddikjarat invalidu mill-awtoritajiet tal-Istat Membru li jkun haġġu, ċertifikat redatt skont id-dispożizzjonijiet tal-Titolu III tar-Regolament Nru 574/72, intitolat “Implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet tar-Regolament sabiex tiġi stabbilita l-leġiżlazzjoni applikabbli”, jiġifieri ċ-ċertifikat E 101, jorbot lill-istituzzjoni tas-sigurtà soċjali u lill-qrati tal-Istat Membru li fih jiġu kkollokati l-ħaddiema kkonċernati, sa fejn hija tiddikjara l-affiljazzjoni ta' dawn il-ħaddiema fl-iskema tas-sigurtà soċjali tal-Istat Membru fejn hija stabbilita l-impriża tagħhom, (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, punt 55, kif ukoll Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, punti 26 u 31).
- 27 F'dan ir-rigward, għandu jiġi kkonstatat li, għalkemm il-limitazzjoni tal-istharriġ ġudizzjarju tal-validità ta' tali dokument amministrattiv, sa fejn jirrigwarda ċ-ċertifikazzjoni tal-elementi li abbażi tagħhom inħareġ (ara s-sentenza Herbosch Kiere, EU:C:2006:69, punt 32), hija ġġustifikata minn raġunijiet ta' ċertezza legali, tali soluzzjoni ma tistax tkun applikabbli awtomatikament għal ċertifikat bħal dik redatt mis-SVB fil-kawża prinċipali. Fil-fatt, meta l-awtoritajiet tal-Istat Membru kkonċernat għandhom

jiddeterminaw id-drittijiet ta' persuna kkonċernata li tirriżulta mil-leġizlazzjoni ta' dan l-Istat Membru, huma għandhom il-possibbiltà li jistharrġu l-elementi rilevanti kollha li jirriżultaw mid-dokumenti redatti mill-awtorità li toħroġ iċ-ċertifikat tal-Istat Membru ta' oriġini.

28 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, għandu jiġi kkonstatat li l-qorti tar-rinviju tista' tadixxi lill-Qorti tal-Ġustizzja b'domanda preliminari bħal dik fil-kawża prinċipali, li hija intiża għall-verifika tal-kompatibbiltà mad-dritt tal-Unjoni ta' ċertifikat maħruġ minn awtorità ta' Stat Membru ieħor fil-kuntest tal-applikazzjoni tar-regoli nazzjonali antikumulati.

Fuq id-domanda preliminari

29 Permezz tad-domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament Nru 1408/71 għandux jiġi interpretat fis-sens li dan jinkludi l-parti tal-benefiċċju li tirriżulta minn perijodu ta' assigurazzjoni li matulu l-persuna kkonċernata kienet intitolata għal dispensa mill-affiljazzjoni mal-iskema ta' assigurazzjoni obligatorja, fil-każ li tali affiljazzjoni, matul il-perijodu inkwistjoni, taffettwa l-estensjoni tal-benefiċċju tas-sigurtà soċjali.

30 Għandu jiġi nnotat li l-kunċett ta' "assigurazzjoni volontarja jew ta' assigurazzjoni b'għażla kontinwata" ma huwiex speċifikat la fl-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament Nru 1408/71 u lanqas f'dispożizzjonijiet oħra ta' dan ir-regolament.

31 F'dan il-kuntest, id-determinazzjoni tas-sinjifikat u tal-portata ta' dawn it-termini għandu jiġi stabbilit, skont ġurisprudenza stabbilita, billi jittiehed kont kemm tat-termini tad-dispożizzjoni ta' dritt tal-Unjoni kkonċernata, kemm tal-kuntest tagħha (ara, f'dan is-sens, BLV Wohn- und Gewerbebau, C-395/11, EU:C:2012:799, punt 25, kif ukoll Lundberg, C-317/12, EU:C:2013:631, punt 18) kif ukoll tal-għanijiet tal-leġizlazzjoni li hija tiffirma parti minnha (ara, b'mod partikolari, is-sentenza Lundberg, EU:C:2013:631, punt 19) u, f'dan il-każ, l-oriġini tagħha (ara, b'analoġija, is-sentenza tas-27 ta' Novembru 2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, punt 135).

32 Fir-rigward tal-formulazzjoni tal-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament Nru 1408/71, għandu jingħad li l-Qorti tal-Ġustizzja ddecidiet li, anki jekk it-tqabbil tal-verżjonijiet lingwistiċi differenti tal-kunċett ta' "assigurazzjoni volontarja jew assigurazzjoni b'għażla kontinwata" juri divergenzi, dawn fi kwalunkwe każ juru l-intenzjoni li jkopru kull tip ta' assigurazzjoni li għandha element volontarju (sentenza Liégeois, 93/76, EU:C:1977:50, punti 12 sa 14).

33 Dwar il-kuntest tal-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament Nru 1408/71, għandu jifakkur li, skont ġurisprudenza stabbilita, ir-Regolament Nru 1408/71 kien jimplementa sistema ta' koordinazzjoni ta' sistemi nazzjonali tas-sigurtà soċjali u kien jistabbilixxi, fit-Titolu II tiegħu, regoli dwar id-determinazzjoni tal-leġizlazzjoni applikabbli. Dawn ir-regoli mhux biss kellhom l-għan li jipprekludu li l-persuni kkonċernati, fin-nuqqas ta' leġizlazzjoni li tkun applikabbli għalihom, jibqgħu mingħajr protezzjoni fil-qasam tas-sigurtà soċjali, iżda wkoll kienu intiżi li l-persuni kkonċernati jkunu sugġetti għal sistema ta' sigurtà soċjali ta' Stat Membru wiehed, b'mod li jiġi prekluz li iktar minn sistema waħda ta' leġizlazzjoni nazzjonali tkun applikabbli jew li jiġu prekluzi kumplikazzjonijiet li jistgħu jirriżultaw (ara s-sentenza I, C-255/13, EU:C:2014:1291, punt 40 u l-ġurisprudenza ċċitata).

34 Madankollu, skont l-Artikolu 15(1) tar-Regolament Nru 1408/71, din is-sistema ta' koordinazzjoni ma hijiex applikabbli fil-qasam ta' assigurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata, sakemm, fir-rigward tal-fergħa kkonċernata, fi Stat Membru tkun teżisti skema tal-assigurazzjoni volontarja biss.

35 Barra min hekk, huwa paċifiku li dispożizzjonijiet ta' natura generali li jinsabu fit-Titolu II tar-Regolament Nru 1408/71 huma applikabbli biss sa fejn id-dispożizzjonijiet speċjali għall-kategoriji differenti ta' benefiċċji, li jiffurmaw it-Titolu III ta' dan ir-regolament, ma fihomx deroga (ara, b'mod partikolari, is-sentenza Aubin, 227/81, EU:C:1982:209, punt 11).

- 36 Issa, dan huwa l-każ fil-kawża prinċipali minhabba li l-pensjonanti huma suġġetti għal arranġamenti speċjali taħt it-Titolu III, Kapitolu 3 tar-Regolament Nru 1408/71, intitolat “Xjuħija u mwiet (pensjonijiet)”, li tahtu jaqa’ l-Artikolu 46a. B’hekk, l-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament Nru 1408/71 jipprekludi l-assigurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata tal-applikazzjoni tar-regoli antikumulati fil-każ fejn dawn huma pprovduti mil-legiżlazzjoni ta’ Stat Membru.
- 37 Kif ikkonstata l-Avukat Ġenerali fil-punt 42 tal-konkluzjonijiet tiegħu, dawn id-dispożizzjonijiet jippermettu lill-persuna li tkun iċċaqalqet fi hdan l-Unjoni Ewropea, u li għażlet li tikkontribwixxi għal assicurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata, sabiex tikkostitwixxi favur tagħha pensjoni tax-xjuħija fi Stat Membru ieħor, li żżomm id-drittijiet tagħha li jirriżultaw minn dan. Dan il-permess għaldaqstant ifisser li hemm żewġ miżuri differenti iżda komplementari. Fi kliem ieħor, f’dan il-kuntest, il-legiżlatur tal-Unjoni, minn naħa waħda, rattab il-prinċipju li legiżlazzjoni waħda biss għandha tapplika f’sitwazzjoni partikolari u, min-naħa l-oħra, ippermetta li l-benefiċċji miksuba fi Stat Membru minn persuna abbażi ta’ assicurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata ma jkunux suġġetti għar-regoli antikumulati li jnaqqsu l-allowance li hija tirċievi minn Stat Membru ieħor.
- 38 Din il-konstatazzjoni hija kkorroborata mill-għan tar-Regolament Nru 1408/71 li huwa dak li jiżgura, kif it-tieni u r-raba’ premessi tiegħu jipprovdu, il-moviment liberu ta’ haddiema impjegati u haddiema li jaħdmu għal rashom fl-Unjoni, filwaqt li jirrispetta l-karatteristiċi proprji tal-legiżlazzjonijiet nazzjonali tas-sigurtà soċjali. Għal dan il-għan, kif jirriżulta mill-ħames, mis-sitt u mill-għaxar premessi tiegħu, dan ir-regolament ihaddan bħala prinċipju l-ugwaljanza fit-trattament tal-haddiema skont id-diversi legiżlazzjonijiet nazzjonali u għandu l-għan li jiggwarantixxi bl-aħjar mod l-ugwaljanza fit-trattament tal-haddiema kollha li jaħdmu fit-territorju ta’ Stat Membru kif ukoll li ma jiġux ippenalizzati dawk fosthom li jeżerċitaw id-dritt tagħhom għall-moviment liberu (sentenza Tomaszewska, C-440/09, EU:C:2011:114, punt 28 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 39 Għaldaqstant, id-dispożizzjonijiet tar-Regolament Nru 1408/71 għandhom jiġu interpretati fid-dawl tal-Artikolu 48 TFUE li huwa intiż li jiffaċilita l-moviment liberu tal-haddiema u, b’mod partikolari, jimplika li l-haddiema migranti la għandhom jitilfu d-drittijiet għall-allowances ta’ sigurtà soċjali u lanqas isostnu tnaqqis tal-ammont tagħhom minhabba li dawn eżerċitaw id-dritt għall-moviment liberu mogħti lilhom mit-Trattat FUE (ara, b’mod partikolari, is-sentenzi Bosmann, C-352/06, EU:C:2008:290, punt 29, kif ukoll Hudzinski u Wawrzyniak, C-611/10 u C-612/10, EU:C:2012:339, punt 46).
- 40 Bl-istess mod, l-ewwel premessa tar-Regolament Nru 1408/71 tistabbilixxi li d-dispożizzjonijiet għall-koordinament tal-legiżlazzjonijiet tas-sigurtà soċjali nazzjonali li dan ir-regolament jinvolvi, jaqgħu fl-ambitu tal-moviment liberu tal-persuni u għandhom jikkontribwixxu għat-titjib fil-livell tal-għixien u tal-kondizzjonijiet tal-impjeg tagħhom (sentenzi Bosmann, EU:C:2008:290, punt 30, kif ukoll Hudzinski u Wawrzyniak, C-611/10 u C-612/10, EU:C:2012:339, punt 47).
- 41 Kif irrileva l-Avukat Ġenerali fil-punt 50 tal-konkluzjonijiet tiegħu, l-Artikolu 46a(3)(ċ) ta’ dan ir-regolament għandu, konsegwentement, jiġi interpretat b’mod li jeskludi l-possibbiltà li l-haddiem jiġi, minhabba s-sistema tar-regoli nazzjonali dwar l-antikumulati, imcaħħad mill-benefiċċju tal-perijodi ta’ assicurazzjoni mwettqa b’mod volontarju taħt il-legiżlazzjoni ta’ Stat Membru ieħor.
- 42 Għaldaqstant, fid-dawl tal-formulazzjoni u tal-kuntest tal-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament Nru 1408/71 kif ukoll tal-għan tiegħu, l-imsemmi kuncett ta’ “assicurazzjoni volontarja jew b’għażla kontinwata” għandu jiġi interpretat b’mod wiesa’ sabiex il-persuna kkonċernata ma tigix imcaħħda mill-benefiċċju ta’ kwalunkwe perijodu ta’ assicurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata mwettqa skont il-legiżlazzjoni ta’ Stat Membru ieħor.
- 43 F’dan ir-rigward, għandu jiġi rrilevat li l-origini tal-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament Nru 1408/71, kif l-Avukat Ġenerali kkonstata fil-punt 43 tal-konkluzjonijiet tiegħu, jargumenta wkoll favur interpretazzjoni wiesgħa tal-kuncett ta’ “assicurazzjoni volontarja jew b’għażla kontinwata”.

- 44 L-Artikolu 46(2) tar-Regolament Nru 574/72, intitolat “Il-kalkolu tal-benefiċċji fil-każ tat-tennija tal-perjodi ta’ l-assigurazzjoni”, jipprevedi li għall-għanijiet tal-applikazzjoni tar-regoli nazzjonali antikumulati fil-kuntest tal-Artikolu 46(3) tar-Regolament Nru 1408/71, l-ammonti tal-benefiċċji li jikkorrispondu mal-perjodi ta’ assicurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata ma għandhomx jittieħdu inkunsiderazzjoni.
- 45 Fis-sentenza Schaap (176/78, EU:C:1979:112, punti 10 u 11), il-Qorti tal-Ġustizzja kkonstatat li l-Artikolu 46(2) tar-Regolament Nru 574/72, għalkemm jinsab taħt l-imsemmi titolu, għandu jiġi applikat għal kull każ li jaqa’ fl-Artikolu 46(3) tar-Regolament Nru 1408/71, hekk li, għall-finijiet tal-applikazzjoni ta’ dan il-paragrafu, l-istituzzjoni kompetenti ma tistax tqis l-ammonti ta’ benefiċċju li jikkorrispondu għall-perjodi mwettqa taħt assicurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata.
- 46 Kif jirriżulta mill-emenda proposta għall-Artikolu 46(2) tar-Regolament Nru 574/72, ipprezentata mill-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej [COM(89) 370 finali, p. 23], ir-restrizzjoni pprovduta mill-inserzjoni tal-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament Nru 1408/71 kienet intiża sabiex timplimenta l-interpretazzjoni magħmula mill-Qorti tal-Ġustizzja ta’ din l-aħħar dispożizzjoni.
- 47 Barra minn hekk, interpretazzjoni wiesgħa tal-kunċett ta’ “assicurazzjoni volontarja jew b’għażla kontinwata” hija sostnuta mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja dwar l-Artikolu 9(2) tar-Regolament Nru 1408/71. Din id-dispożizzjoni hija intiża li tiffacilita l-aċċess għall-assicurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata billi timponi fuq Stat Membru t-teħid inkunsiderazzjoni tal-perjodi ta’ assicurazzjoni jew ta’ residenza mwettqa taħt il-leġislazzjoni ta’ Stat Membru ieħor, sa fejn meħtieġ, bħallikieku dawn kienu perjodi ta’ assicurazzjoni mwettqa taħt il-leġislazzjoni ta’ dan l-ewwel Stat, ladarba l-leġislazzjoni tiegħu tissugġetta l-ammissjoni għall-assicurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata għat-twettiq ta’ perjodi ta’ assicurazzjoni.
- 48 Skont ġurisprudenza stabbilita, l-imsemmi kunċett ikopri t-tipi kollha ta’ assicurazzjoni li għandhom element volontarju, kemm jekk hemm jew le l-kontinwazzjoni ta’ relazzjoni ta’ assicurazzjoni stabbilita precedentement (sentenzi Liégeois, EU:C:1977:50, punti 12 sa 14, kif ukoll Hartmann Troiani, 368/87, EU:C:1989:206, punt 12).
- 49 Fir-rigward tal-kawża prinċipali, kif jirriżulta mill-proċess, il-pensjoni tal-AOW tirriżulta, fil-prinċipju, minn skema ta’ assicurazzjoni obligatorja li T. Bouman kienet affiljata magħha awtomatikament mar-ritorn tagħha fil-Pajjiżi l-Baxxi matul l-1974. Għall-erba’ snin qabel ma rtirat, T. Bouman madankollu kisbet u talbet dispensa ta’ affiljazzjoni skont l-Artikolu 22 tad-Digriet Olandiż.
- 50 Il-kwistjoni li tqum hija dwar jekk tali assicurazzjoni li taqa’ taħt il-kunċett ta’ “b’għażla kontinwata” fis-sens tal-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament Nru 1408/71, għandhiex tiġi interpretata b’mod wiesa’.
- 51 Kuntrarjament għal dak li kkonkluda l-Gvern Belġjan fl-osservazzjonijiet tiegħu, il-fatt biss li l-affiljazzjoni ta’ T. Bouman kienet awtomatika, iżda li tista’ tingħata dispensa fuq talba tal-persuna kkonċernata, ma għandhiex il-konsegwenza neċessarja li hija ma tistax titqies li hija assicurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata.
- 52 F’dan ir-rigward, għandu jiġi kkonstatat, kif qal l-Avukat Ġenerali fil-punt 58 tal-konklużjonijiet tiegħu, li n-natura fakultattiva tal-affiljazzjoni fl-iskema tal-assicurazzjoni bħal din inkwistjoni fil-kawża prinċipali tista’ tirriżulta kemm mill-fatt li l-persuna kkonċernata għandha titlob l-affiljazzjoni tagħha fl-iskema tal-assicurazzjoni jew il-kontinwazzjoni tal-assicurazzjoni, kif ukoll mill-fatt li għandha d-dritt li tikseb dispensa mill-affiljazzjoni. Dawn iż-żewġ sitwazzjonijiet jimplikaw għażla min-naħa tal-assigurat u huma xhieda tal-fatt li l-affiljazzjoni, jekk tkompli, tibqa’ fakultattiva.

- 53 Barra minn hekk, mid-deċiżjoni tar-rinviju jirriżulta li l-kontribuzzjonijiet magħmula minn T. Bouman matul il-perijodu li fih hija kellha d-dritt li titlob eżenzjoni mill-affiljazzjoni abbażi tal-Artikolu 22 tad-Digriet Olandiż żgurawlu protezzjoni soċjali komplementari li wkoll affettwa l-ammont tal-pensjoni tagħha tal-AOW.
- 54 Għandu għalhekk jiġi kkonstatat li l-parti tal-benefiċċju li hija bbażata fuq il-perijodu li matulu l-persuna kkonċernata kellha, fil-prinċipju, id-dritt għal dispensa mill-affiljazzjoni, iżda ma eżerċitatx din l-għażla, taqa' fil-kunċett ta' "assigurazzjoni volontarja jew ta' assicurazzjoni b'għażla kontinwata" taht l-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament Nru 1408/71, jekk il-kontinwazzjoni tas-šhubija matul il-perijodu inkwistjoni jipproduċi effetti fuq il-perijodi ta' affiljazzjoni u b'hekk fuq l-ammont tal-pensjoni tax-xjuhija fil-futur tal-persuna kkonċernata.
- 55 Din il-konstatazzjoni ma tistax tiġi kkontestata mill-argument imqajjem mill-Gvern Belġjan fil-osservazzjonijiet tiegħu. Skont dan tal-aħħar, l-imsemmi kunċett huwa intiż li jkopri biss il-perijodi ta' eżenzjoni sabiex jitnaqqsu jew jimtlew lakuni fil-kostituzzjoni tal-pensjoni tax-xjuhija u t-tnehhija ta' affiljazzjoni jkollha l-konsegwenza d-dispensa ta' kontribuzzjonijiet tipproduċi l-effett kuntrarju peress li tohloq tali lakuni hekk li l-kontinwazzjoni volontarja ta' affiljazzjoni obligatorja ma tista' qatt tkun relatata ma' dispensa.
- 56 Huwa biżżejjed li jiġi kkonstatat, f'dan ir-rigward, li la mill-formulazzjoni tal-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament Nru 1408/71 u lanqas mill-istruttura tal-imsemmi regolament ma jirriżulta li "assigurazzjoni volontarja jew ta' assicurazzjoni b'għażla kontinwata" fis-sens ta' din id-dispożizzjoni għandha l-għan biss li tirrimedja l-lakuni fil-kostituzzjoni ta' pensjoni.
- 57 Barra minn hekk, l-għan sottostanti ta' din id-dispożizzjoni, li huwa li l-persuna kkonċernata ma tiġix imcaħhda mill-benefiċċju tal-perijodu kollu ta' assicurazzjoni volontarja jew fakultattiva kontinwata mwettqa taht il-legiżlazzjoni ta' Stat Membru ieħor, jipprekludi tali interpretazzjoni limitata tal-kunċett ta' "assigurazzjoni volontarja jew ta' assicurazzjoni b'għażla kontinwata" li tiegħu inkunsiderazzjoni biss għan fost oħrajn li jistgħu jiġu segwiti mil-legiżlazzjoni nazzjonali.
- 58 Huwa importanti li wiehed jinnota li dan il-kunċett jista' jkopri d-dritt tal-persuna kkonċernata li tiddeċiedi li tkompli jew tinterrompi l-affiljazzjoni ma' skema ta' assicurazzjoni obligatorja għal ċerti perijodi, sal-punt li din l-għażla tipproduċi effetti fuq l-estensjoni tal-benefiċċju soċjali fil-ġejjieni.
- 59 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet premissi, għandha tingħata risposta għad-domanda magħmula li l-Artikolu 46a(3)(ċ) tar-Regolament Nru 1408/71 għandu jiġi interpretat fis-sens li dan jinkludi l-parti tal-benefiċċju li tirriżulta minn perijodu ta' assicurazzjoni li matulu l-persuna kkonċernata kienet intitolata għal dispensa mill-affiljazzjoni mal-iskema ta' assicurazzjoni obligatorja, fil-każ li tali affiljazzjoni, matul il-perijodu inkwistjoni, taffettwa l-estensjoni tal-benefiċċju tas-sigurtà soċjali.

Fuq l-ispejjeż

- 60 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (L-Ewwel Awla) taqta' u tiddeċiedi:

L-Artikolu 46b(3)(ċ) tar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 1408/71, tal-14 ta' Ġunju 1971, dwar l-applikazzjoni tal-iskemi tas-sigurtà soċjali għall-persuni impjegati u l-familja tagħhom li jiċċaqilqu għewwa l-Komunità, fil-verżjoni emendata u agġornata bir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 118/97, tat-2 ta' Diċembru 1996, kif emendat bir-Regolament (KE) Nru 1992/2006

tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tat-18 ta' Diċembru 2006, għandu jiġi interpretat fis-sens li dan jinkludi l-parti tal-benefiċċju li tirriżulta minn perijodu ta' assigurazzjoni li matulu l-persuna kkonċernata kienet intitolata għal dispensa mill-affiljazzjoni mal-iskema ta' assigurazzjoni obbligatorja, fil-każ li tali affiljazzjoni, matul il-perijodu inkwistjoni, taffettwa l-estensjoni tal-benefiċċju tas-sigurtà soċjali.

Firem